

ภาคผนวก ฉ

คู่มือ การใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ
เกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารคู่มือ
การใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย
นายพีระเพชร ศิริกุล

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษาชุมชนมีความสนใจในการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาโดยชุมชนและสถานศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในการที่จะพัฒนาการศึกษาของนักเรียนตามแนวทางของรูปแบบดังกล่าวในการที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง สร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมในปัจจุบันสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทยมีความ **มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คติพจน์ประจำชาติว่า **มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** ตามแนวนโยบายของประเทศไทย 4.0 ที่เป็นการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบโดยยึดภาคการเกษตรเป็นแกนหลักเปลี่ยนการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่เกษตรกรรมมีความปราดเปรื่องและเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิทยาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อาจารย์พิเศษคณาจารย์บุคลากรสถานศึกษาทุกท่านทุกแห่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยเหลือให้การดำเนินการทุกอย่างเสร็จสิ้นเรียบร้อยด้วยดีหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษานี้ จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและขยายผลการใช้ในหน่วยงานสถานศึกษาต่างๆ ต่อไป

(นายพีระเพชร ศิริกุล)

นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

แนวนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่เป็นการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1)เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรและเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) 2)เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง 3)เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และ 4)เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง ซึ่งเป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนาโดยที่ภาคเกษตรยังคงเป็นแกนหลัก แต่จะเปลี่ยนการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่โดยสร้างความปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และสนับสนุนให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา จึงเป็นประเด็นสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องนำไปบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสอดคล้องกับแนวนโยบายดังกล่าว อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและระดับฐานรากในชุมชน การส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อตอบโจทย์ประเด็นปัญหาและความท้าทายทางสังคมในมิติต่างๆ การส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก การยกระดับขีดความสามารถ การเสริมสร้างทักษะและการเติมเต็มศักยภาพของประชาชนให้ทันกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกต่อไป ดังนั้นการเกษตรก้าวหน้าหรือเกษตรสมัยใหม่ (Modern Agriculture) จึงเป็นทางเลือกที่ท้าทายสำหรับเกษตรกรในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นการทำการเกษตรเพื่อค้าขายเชิงธุรกิจที่ให้ความสำคัญในเรื่อง “ทุนและองค์ความรู้” (Capital and Knowledge) ที่ต้องทำให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิต สอดคล้องกับยุทธศาสตร์หรือโมเดลประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย “กลไกการขับเคลื่อน” ชุดใหม่ (New Growth Engine) 3 กลไกสำคัญ คือ กลไกขับเคลื่อนผ่านการสร้างและยกระดับผลิตภาพ (Productive Growth Engine) กลไกขับเคลื่อนที่คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Growth Engine) และกลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Growth Engine) จำเป็นจะต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศจากเดิมที่มี “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” ให้มี “ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน” เพื่อเปลี่ยนจากโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “เพิ่มมูลค่า” ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “สร้างมูลค่า” ซึ่งประกอบด้วย 5 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มอุตสาหกรรมทางชีวภาพกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน กลุ่มอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมและการออกแบบ กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพชีวิต และกลุ่มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งทั้ง 5 กลุ่มนี้ตั้งอยู่บนฐานของความได้เปรียบเชิง “ธรรมชาติ” และความได้เปรียบเชิง “วัฒนธรรม” ที่ประเทศไทยมีอยู่เดิม

และต่อยอดด้วยการบริหารจัดการ องค์ความรู้สมัยใหม่ เทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังสอดรับกับพลวัต การเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลกที่กำลังค่อยๆ เปลี่ยนผ่านจากยุคของสังคมที่เน้น “องค์ความรู้” มาสู่ยุคของสังคมที่เน้นการยกระดับ “คุณภาพชีวิต” มากขึ้นจากที่กล่าวมาได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และค้นพบองค์ประกอบ สำคัญของรูปแบบดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมแนวทางปฏิบัติของการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ เกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา

2.2 เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่เกิดจากการมีส่วนร่วม และการยอมรับของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งแสดงให้เห็นการพัฒนาเอกลักษณ์ตามความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของสถานศึกษาแนวนโยบายประเทศไทย 4.0

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ หมายถึง องค์ประกอบความสัมพันธ์ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพผู้เรียนด้านเกษตรสมัยใหม่ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษา นโยบายและวิสัยทัศน์ การดำเนินการมีส่วนร่วมกับชุมชน การ ประเมินทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3.2 การพัฒนารูปแบบ หมายถึงกระบวนการสร้างหรือปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานของ องค์การหน่วยงานสาระหรือองค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องที่ต้องการศึกษาที่แสดงถึงแนวความคิด วัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น มีขั้นตอนการพัฒนา 3 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาโดย ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ 2) การพัฒนารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ และ 3) การ ประชาสัมพันธ์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ เกษตรสมัยใหม่

3.3 การมีส่วนร่วมกับชุมชนหมายถึง กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางด้านจิตใจและอารมณ์โดยมีความรับผิดชอบร่วมกัน (Responsibility) ความร่วมมือร่วมใจกัน (Cooperation) และการประสานการทำงานร่วมกัน

(Coordination) เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 3.3.1 การระดมความคิด (Brainstorming Participation)
- 3.3.2 การร่วมวางแผน (Planning Participation)
- 3.3.3 การร่วมลงมือทำ (Taking Action Participation)
- 3.3.4 การร่วมติดตามประเมินผล (Monitoring Participation)
- 3.3.5 การรับประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefits Participation)
- 3.3.6 การสร้างเครือข่าย (Network Building)

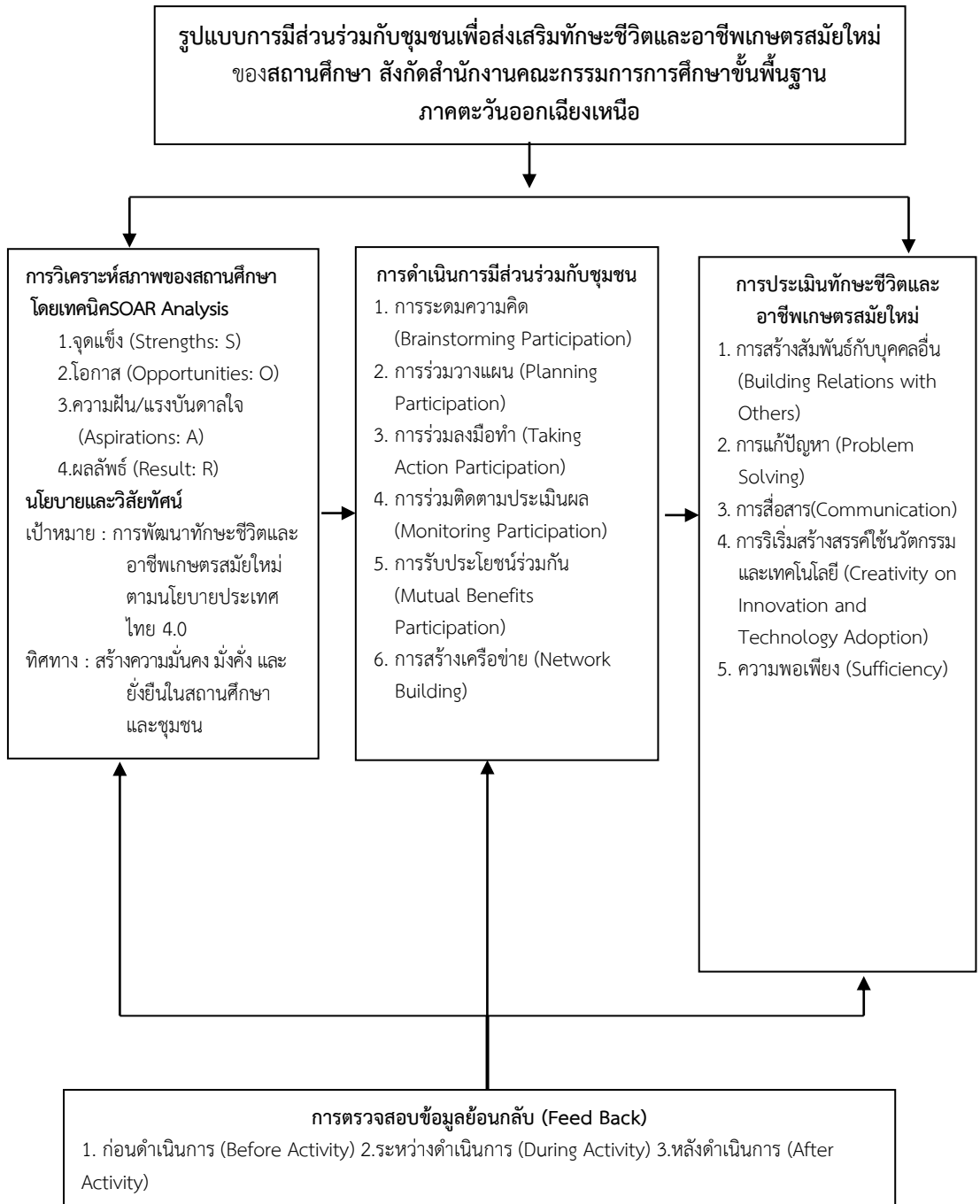
3.4 เกษตรสมัยใหม่หมายถึงการเกษตรที่ใช้นวัตกรรมการวิจัยและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เป็นการทำการเกษตรแบบแม่นยำ (Precise Farming) กำหนดวันเวลาที่ผลผลิตจะออกมาได้ ควบคุมปัจจัยผันแปรทั้งดิน น้ำ สภาพอากาศ การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมกลุ่มกันผลิตแบบแปลงใหญ่ช่วยลดต้นทุน และแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร และยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้ามีผลผลิตที่สูงขึ้นและตรวจสอบย้อนกลับได้ เทียบเคียงได้กับต่างประเทศ

3.5 ทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ หมายถึงความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ ความคิดในการแก้ปัญหาและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันโดยสามารถควบคุมตนเองเพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อเลือกประกอบอาชีพในอนาคตให้เหมาะสมสำหรับในยุคที่มีการแข่งขันในด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีโดยมีทักษะสำคัญ 5 ทักษะ ได้แก่

- 3.5.1 การสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Building Relations with Others)
- 3.5.2 การแก้ปัญหา (Problem Solving)
- 3.5.3 การสื่อสาร (Communication)
- 3.5.4 การริเริ่มสร้างสรรค์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี (Creativity on Innovation and Technology Adoption)
- 3.5.5 ความพอเพียง (Sufficiency)

4. โครงสร้างและองค์ประกอบ

โครงสร้างของรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

ภาพที่ ๑.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่

ที่	วิธีดำเนินการ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้
1	วิเคราะห์สภาพของสถานศึกษาโดยใช้เทคนิค SOAR Analysis	<p>1.1 จุดแข็ง (Strengths: S) คือ กระบวนการค้นหา ความสำเร็จจากผู้มีส่วนได้เสียของสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพเกษตรสมัยใหม่</p> <p>1.2 โอกาส (Opportunities: O) คือ ปัจจัยสนับสนุนให้สถานศึกษามีความได้เปรียบที่ได้จากผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพเกษตรสมัยใหม่</p> <p>1.3 แรงบันดาลใจ (Aspirations: A) คือ สิ่งที่ยากให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาในอนาคตจากการค้นหาจุดแข็งและโอกาสเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพเกษตรสมัยใหม่</p> <p>1.4 ผลลัพธ์ (Result: R) คือ ผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและวัดได้หรือดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPI) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อการส่งเสริมทักษะอาชีพเกษตรสมัยใหม่</p>
2	กำหนดทิศทางการนโยบายและวิสัยทัศน์	<p>2.1 วิสัยทัศน์คือ การนำผลจากแรงบันดาลใจการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพเกษตรสมัยใหม่มากำหนดเป็นวิสัยทัศน์</p> <p>2.2 เป้าหมายคือ ทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น - การแก้ปัญหา - การสื่อสาร - การตัดสินใจ - การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - การริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยี - การตระหนักรู้ในตนเอง - การจัดการอารมณ์ - ความพอเพียง <p>2.3 แนวทางดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม และปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ที่	วิธีดำเนินการ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้
3	นำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมไปปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงาน	<p>การมีส่วนร่วมกับชุมชน</p> <p>1.การระดมความคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับชุมชนแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน - ร่วมกับชุมชนกำหนดภาพความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียน - ประชุมร่วมกับชุมชนระดมความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนสม่ำเสมอ <p>2.การร่วมวางแผน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับชุมชนในการกำหนดนโยบาย - ร่วมกับชุมชนวางแผนหรือเสนอแนวทางการดำเนินงาน - ร่วมกับชุมชนวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการ - ร่วมกับชุมชนวิเคราะห์ความต้องการ - ร่วมกับชุมชนกำหนดหลักสูตร กิจกรรมหรือโครงการ <p>3.การร่วมลงมือทำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับชุมชนในการนำกิจกรรมหรือโครงการไปปฏิบัติ - ร่วมกับชุมชนจัดหา และสนับสนุนเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และแรงงาน - ร่วมกับชุมชนในการกำกับดูแลการดำเนินงาน <p>4. การร่วมติดตามประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับชุมชนนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา - ร่วมกับชุมชนประเมินผลการจัดการศึกษา - ร่วมกับชุมชนเผยแพร่ผลการประเมินการจัดการศึกษา <p>5.การรับผลประโยชน์ร่วมกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับชุมชนรับประโยชน์จากการศึกษาที่จัดขึ้น - ร่วมกับชุมชนชื่นชมผลสำเร็จของโรงเรียนร่วมกัน - ร่วมกับชุมชนประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมการเรียนรู้/โครงการต่างๆ - <p>6. การสร้างเครือข่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) - มีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) - มีส่วนร่วม (Participation) - มีความไว้วางใจ (trust)

ที่	วิธีดำเนินการ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้
4	ประเมินทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของผู้เรียนตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการและกิจกรรม	<p>ทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่</p> <p>1.การสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าใจมุมมองหรือความคิดคนอื่น - การรับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกของผู้อื่น - การใช้คำพูดและแสดงออกในการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง - การรับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น - การวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ <p>2.การแก้ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การค้นหาวิเคราะห์ และประเมินข้อมูลด้านการเกษตร - การประเมินและจัดการปัญหา - การระบุปัญหาและการแก้ปัญหา - การกำหนดเป้าหมายหรือการคาดการณ์ - การวางแผนอย่างเป็นระบบ <p>3.การสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างชัดเจน - การแสดงออกถึงความต้องการของตนเอง - การแสดงความชื่นชมผู้อื่น - การเจรจาต่อรองกับผู้อื่น - การช่วยเหลือหรือการปฏิเสธ <p>4. การริเริ่มสร้างสรรค์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนสมดุลงบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด - การจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน - การกำกับติดตามจำแนกวิเคราะห์และจัดเรียงลำดับความสำคัญ - การคิดค้นหาแนวทางพัฒนาการเกษตรให้ทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ <p>5. ความพอเพียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความพอประมาณพึ่งตนเอง - ความมีเหตุผลพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ - การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การสร้างภูมิคุ้มกันใช้และพัฒนาเทคโนโลยี จากภูมิปัญญาของชุมชน

ที่	วิธีดำเนินการ	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้
5	ตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับทั้งก่อนดำเนินการระหว่างและหลังดำเนินการ	ใช้กระบวนการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินตามสภาพจริงมีหลักการสำคัญประกอบด้วย 1.1 หลัก 3 หลาย ได้แก่ 1) การใช้ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินหลายฝ่าย 2) การใช้วิธีการประเมินหลายวิธีอย่างเหมาะสม 3) การประเมินหลายช่วงเวลา 1.2 หลัก 1 สะท้อน คือ สะท้อนผลการประเมินไปสู่การพัฒนาผู้เรียนเน้นการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง (Self – Improvement) เป็นสำคัญ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้มี 3 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนได้รับทราบผลการประเมินที่ถูกต้อง 2) ผู้เรียนได้รับการสะท้อนผลการประเมินเชิงบวก 3) ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้การประเมินผลบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริงจึงเป็นการประเมินที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6. การติดตามและประเมินผล

ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการตอบแบบสอบถาม รูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะการมีชีวิตและอาชีพสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งกลับผู้วิจัย

7. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

นำรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะการมีชีวิตและอาชีพสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบอย่างต่อเนื่องกำกับติดตามผลการดำเนินการตามรูปแบบอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะๆ

7.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คอยกำกับดูแลติดตามผลการดำเนินการตามรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ทางสถานศึกษาดำเนินการสอน ให้ครบถ้วน ร่วมติดตามประเมินผลเสนอแนะการดำเนินการให้บังเกิดผลดีต่อสถานศึกษาและนักเรียนอย่างสูงสุด

7.3 ผู้ปกครองนักเรียน

เอาใจใส่ติดตามช่วยเหลือเสนอแนะการเรียนการสอน ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สถานศึกษาดำเนินการให้กำลังใจร่วมคิดร่วมทำ กับนักเรียนและสถานศึกษา

8. สื่อประกอบ

เอกสารรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีทัศน์ภาพหนึ่งในการศึกษาพหุกรณี (Multi-Case Study) จากหน่วยงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ

9. ปัจจัยหรือเงื่อนไขความสำเร็จ

การนำรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ควรดำเนินการ ดังนี้

9.1 กำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมกับชุมชน

9.1.1 กำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ในกลยุทธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา

9.1.2 กำหนดบทบาทชุมชนในการมีส่วนร่วมทุกกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่

- 1) การระดมความคิด
- 2) การร่วมวางแผน
- 3) การร่วมลงมือทำ
- 4) การร่วมติดตามประเมินผล
- 5) การรับประโยชน์ร่วมกัน
- 6) การสร้างเครือข่าย

9.1.3 จัดการประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบถึงรายละเอียดการดำเนินงานในทุก

ขั้นตอน

9.2 กำหนดทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่

9.2.1 กำหนดทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ไว้ในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

- 1) การสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- 2) การแก้ปัญหา
- 3) การสื่อสาร
- 4) การตัดสินใจ
- 5) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 6) การริเริ่มสร้างสรรค์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 7) การตระหนักรู้ในตนเอง
- 8) การจัดการอารมณ์
- 9) ความพอเพียง

9.2.2 ประยุกต์ใช้ร่วมกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สถานศึกษากำหนด โดยการสร้างความตระหนักร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความเข้าใจเป็นอย่างดี และให้ความร่วมมืออย่างจริงจังและต่อเนื่อง

9.3 การบูรณาการนวัตกรรมการวิจัย และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสู่การเรียนการสอน

9.3.1 เพิ่มเติมหลักการศึกษา STEM ให้เข้ากับเกษตรสมัยใหม่สอดคล้องกับกระบวนการศึกษาแบบใหม่เป็น STEAM (Science/Technology/Engineering/Agriculture Mathematics) และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

9.3.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการนำเสนอนวัตกรรมด้านการเกษตรสมัยใหม่ระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานอื่น

9.4 ก่อนนำรูปแบบไปใช้ควรสร้างข้อตกลงร่วมกัน (MOU) กับหน่วยงานหรือองค์กร/กลุ่มเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติโดยประชุมชี้แจงนำดำเนินการของรูปแบบและบรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ

9.5 การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติควรดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย

9.5.1 การวางแผนดำเนินการ (Plan) ได้แก่

- 1) ขออนุมัติโครงการ
- 2) แต่งตั้งคณะทำงาน
- 3) จัดปฏิทินปฏิบัติงาน
- 4) ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องทราบ

9.5.2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่

- 1) ตั้งเป้าหมายความสำเร็จ
- 2) ศึกษาดูงาน Best Practice
- 3) กำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกัน
- 4) ดำเนินการเรียนรู้ร่วมกัน

9.5.3 การนิเทศติดตามและประเมินผล (Check) ได้แก่

- 1) การสะท้อนผลการดำเนินงาน
- 2) การถอดบทเรียน
- 3) สรุปผล

9.5.4 รายงานผลการดำเนินงาน (Acting) ได้แก่

- 1) สรุปผลการดำเนินงาน
- 2) รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ